

å motsette seg briternes nøytralitetsbrudd. Derved hadde det tyske rike i henhold til internasjonale rettsregler skaffet seg rett til å besette norsk territorium og forhindre videre aksjoner av lignende art fra britisk side.

Så kom den 9. april. Klokken 4 om morgenen ble der ringt opp til utenriksminister Koht, som fikk meddelelse om at tyske tropper stod i begrep med å foreta landgang i Oslo, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Narvik. Utenriksministeren ble meddelt at aksjonen var foranlediget av de britiske nøytralitetsbrudd, og av den omstendighet at en britisk landgangsflåte var på vei til Norge. Det ble meddelt ham at tyskerne — bl. a. også i vårt lands interesse — mente å burde komme briterne i forkjøpet. Tyskerne ventet sikkert at når den norske armé ikke var mobilisert, til tross for at de styrende for lengst måtte vite i hvilken grad landet var i faresonen, og når videre de styrende i Norge intet hadde gjort like overfor de forskjellige britiske nøytralitetsbrudd, ville der heller ikke bli gjort noe like overfor tyskerne.

Istedenfor straks å tre i forhandlinger med tyskerne om å finne den for alle parter lempeligste løsning, bestemte regjeringen seg for straks å forlate Oslo. Mobiliseringsordre utgikk, og det ble besluttet at der skulle bli ytt væpnet motstand mot den tyske besettelse.

For enhver nordmann med det aller ringeste kjennskap til den slette tilstand hvori det norske forsvar befant seg i det øyeblikk, måtte det være soleklart at en væpnet motstand var absolutt håpløs. Det var således på forhånd gitt at krigen ville bli tapt, og at de menneskeliv og de verdier som under en krig ville gå til spille, for så vidt var helt bortkastet.

Det var med disse forhold som bakgrunn at Vidkun Quisling den 9. april dannet sin regjering. Men før regjeringen ble dannet, var det blitt meddelt ham at regjeringen Quisling ville bli anerkjent de jure av den tyske stat.

D.v.s. Regjeringen Nygårdsvold ville fra det øyeblikk tyskerne satte foten på norsk jord bli betraktet som en opprørsregjering mot det norske folks fredsvilje. Den ville videre bli ansett som en opprørsregjering mot det norske

folks vilje til nøytralitet i krigen mellom Stor-Tyskland og det britiske rike.

Men dette forhold ville ha en del konsekvenser med hensyn til Norges statsrettslige stilling som forutsetter en del kjennskap til historie og internasjonal rett for å kunne forståes.

Når det tyske rike stod i forbindelse med en «de jure» anerkjent norsk regjering fra det øyeblikk tyske soldater satte foten på norsk grunn, ville det tyske rike ikke ha krav på krigsskadeerstatning av det norske folk.

En del mennesker uten fornøden oversikt over de historiske og internasjonalrettslige konsekvenser av sine handlinger reiste en aksjon for å få Quisling-regjeringen fjernet. De anførte som grunn like overfor Quisling og likeså overfor tyskerne i Norge at de derved skulle oppnå å få stanset krigen i Norge. Det viste seg senere ikke å føre fram. Men Quisling bestemte seg til, når dette ble anført, å tre tilbake for at det iallfall ikke skulle sies at han hadde stått i veien for et fredelig oppgjør.

Så fikk vi Administrasjonsrådet.

Men krigen gikk sin gang. 2000 norske gutter mistet livet. Enkelte av dem hadde bare fått 5 skarpe patroner til sitt gevær. Med dette utstyr skulle de gjennom et felttog forsvare fedrelandet mot verdens sterkeste og best utrustede armé.

Verdier for millioner av kroner ble ødelagt i denne krig. En rekke av våre byer ble brent ned.

Nå er Norge slått i krig, og seierherren har hærtatt landet.

Fantastiske beløp — mange ganger større enn hele vår tidligere seddelmasse — blir anvendt pr. år til dekning av okkupasjonsmaktens utgifter. Og seierherren har — etter de internasjonale regler for krig og fred — rett til å ilegge oss den krigsskadeerstatning som han selv bestemmer. Han kan overta — om han vil — som krigsskadeerstatning hele vår handelsflåte som før krigsutbruddet var på nesten 5 millioner brutto registertonn. — Alle våre fordringer på utlandet kan fratras oss. Etter den såkalte internasjonale rett — etter krigens rett — kan landet bringes til betlerstaven.

Vi er kommet i samme stilling som vi var i